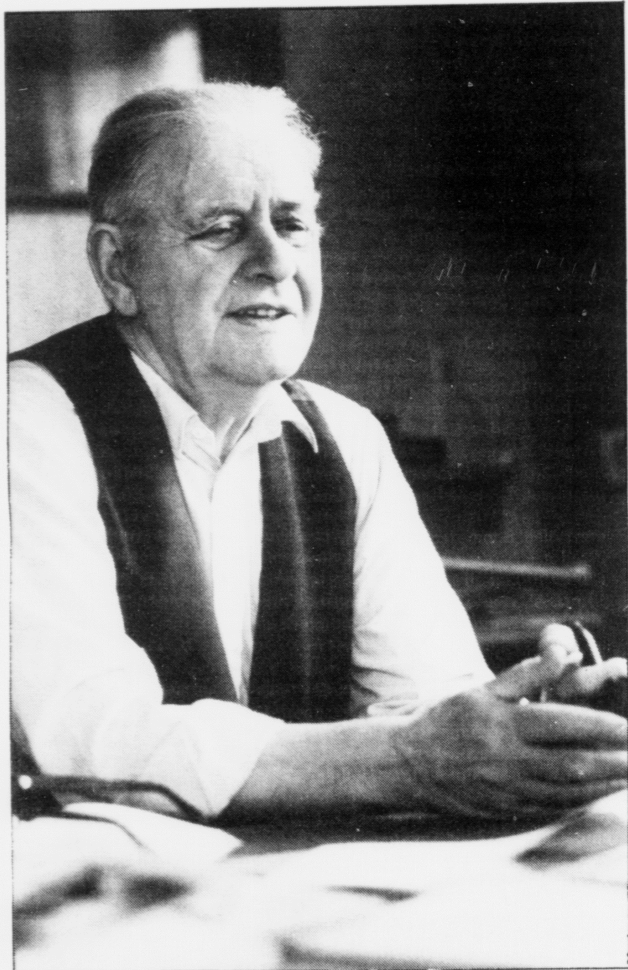

Ålandsoyar

Fyrst í 70-árunum vitjaði Sámal Johansen í Ålandsoyggjunum og hefur hann síðani tá víst hesum litla og sjálðsama oyggjabólki sin serstaka áhuga.

Tíðindablaðið Sosíalúrín hefur biðið Sámal um at greiða lesarum okkara frá ferð sini í Ålandi og annars um hetta forvitnisliga og vakra land, ið fleiri og fleiri føroyingar vitja í summarfrítíðini.

Hóast árið er ungt og leingi er til summarfrítíðina, so eru tað tó tey, sum longu nú leggja sær frítíðina til rættis. Kanska henda greinarøðin og ferðafrásøgnin úr Ålandi kann vekja áhugan hjá føroyingum fyri okkara norðurlenska granna.

3. partur

Fiskivinnan hevur altíð havt nógv at siga fyri álandingar

Fyrstu ferð, hetta slott verður nevnt, er 1388 í arvaskiftinum eftir ríkmannin Bo Jonsson Grip. Eftir byggháttinum at døma verður hildið, at slottið er bygt í seinnu helvt av trettandu öld. Sum hermannaborg var slottið bygt á einum vælvaldum stað, einari klettaoyggj ella hólmi við sjógvi rundanum. Landokið innan fyri Kastelholm var í gomlum dögum tað fjølbygðasta í Ålandi.

Bo Jonsson Grip (ella sum rætta navn hansara var Griphufvud av tí, at hann hevði høvd av gripi, gammí, sum skjaldarmerki) var ein av teimum svensku stórmonnum, sum høvdu ríkið kongin, Magnus Eriksson, Smek (1316-1374) av svensku trúnni og sett týska fúrstan, Albrecht av Mecklenburg á trúnnu í staðin fyri.

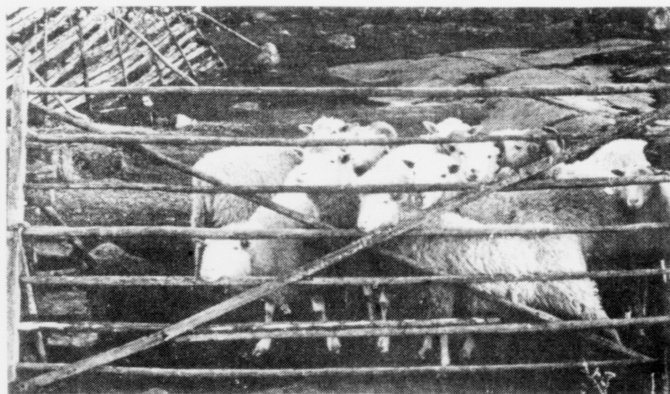
Nú mugu vit ikki halda, at Bo Jonsson Grip og hinir svensku stórmenninir, sum høvdu hjálpt Albrecht av Mecklenburg, høvdu gjørt hetta, tí at teir vóru so goðir við henda týska fúrstan. Nei, teir høvdu gjørt hetta fyri egnan vinning, tí kongur lónti teimum væl, sum høvdu hjálpt honum. Tann, ið fekk

mest, var Bo Jonsson Grip, hann fekk alt Finland, Åland og ein stóran part av Svøríki í len. Hesin Bo Jonsson Grip skuldi vera ein ráðaríkur, grammur, hástórur, kraftamikil og sera vitugur maður, sum virdi lítið um heiðurstekin. Hann varð t.d. ongatið riddari, tí hann helt tað ikki vera nakran heiður fyri seg at verða sligin til riddara av kongi, ið var verri maður enn hann sjálvur, og sum hann tí virdi so lítið.

Kastelholm slott kom at verða ein tung byrða at bera hjá teimum fátaku ålendsku bóndunum. Skattabyrðan tyngdist í stórum, og vit kunnu væl siga, at samstundis, sum riddaraglánsurin vaks innan fyri múrarnar á Kastelholm slotti, vaks hatrið í smáttunum í teimum ålendsku bygðunum.

Tað vóru ikki hissini menn, lensmenninir í Ålandi, sum búðu í Kastelholm slotti, eg skal nevna nakrar:

Erik Puke, sum kappaðist við Karl Knutsson um at verða kongur í

Høvuðsvinnuvegurin varð jarðarbrúk